

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaiă Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnici”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Adunarea poporală dela Orăștie.

Foarte bine reușită. — Vorbitorii întrecându-se unii pe alții în cuvântări cari de cari mai frumoase! — Țăranul Vasiiu din Satu mic ținând o vorbire classică! — 3000 de oameni. —

Adunarea noastră poporală de Duminecă, a fost pentru noi o mîngăitoare dovadă, că bunul nostru popor din jurul Orăștiei, nu s'a înfrînt cu sufletul, după căderea dela alegerea din urmă, ci și azi, cînd cercul nu mai are deputat român, el vine la chemarea fostului său deputat Dr. Vlad, cu aceeași dragoste și inimă bună, ca și pe cînd era deputat ales al său!

S'a adunat în piață, înaintea hotelului »Transsylvania« cel puțin 3000 de Români, popor, cărturari dela sate și din oraș, meseriași și muncitori. Cu bucurie am putut vedea că preoții noștri, atît gr.-or. cît și gr.-cat. români, au venit aproape toți, cu cinste și cu inimă românească, în fruntea poporului lor. Din toate satele din jurul Orăștiei au fost de față mulți țărani fruntași, apoi număroși din satele de peste Murăș.

Cu drag am văzut venindu-ne ca oaspeți iubiți 5 țărani frumoși și inteligenți din Bănat, din Coșteiul-mare (comuna bravă a părintelui A. Groza). Ei au sosit în ziua adunării la amiază și au fost de față la adunare și la convenirile de după adunare. Au cercetat redacția »Libertății« și tipografia, etc.

Asemenea oaspeți am avut de pe la Ilia, Dobra, Hunedoara, Deva, Hațeg, etc., între cari și unii țărani, ca iubitul frate George Oprișan din Briznic (lîngă Ilia) și alții.

Toată adunarea avea înfățișarea unei serioase stringeri de rînduri, și ea a dovedit pe deplin aceea ce noi demult simțeam în inimile noastre și o spuneam chiar, iar în adunarea înșasi, prin o fericită inspirație conglăsuitoare cu simțămintele noastre,

a spus'o răspicat dl Dr. I. Măniu, că: deputatul poporului român din cercul Orăștiei, nici vorbă să fie evreul cel cu nas coroiat care a răpit prin toate mișeliile corteșilor săi fără Dzeu, hîrtia de deputăție de aici, — ci deputatul nostru e și azi același Dr. Aurel Vlad, care cu atîta cinste națională ne-a reprezentat în dieta țării și ne poartă și azi la inima sa ca și noi pe el în inimile noastre!

— Clipe de mare duioșie am avut, cînd trei frați din popor, din acei cari la alegerea trecută s'au lăsat duși de duhul rău al acelor zile și s'au răslețit de noi, — ni-au venit la redacție, însoțiți de alții buni din satul lor, și înduioșați pînă la lacrimi, și-au mărturisit marea lor părere de rău asupra greșelii de atunci, asigurîndu-ne că n'ar mai fi în stare a cădea în aceea rușine nici pentru mii de fiorini! Le-am strîns mîna cu frăție, rugîndu-l pe Dzeu să le țină poacănta și tîria hotărîrii de acum. Spuneau că și la cercetarea judecătorească ce va urma, vor mărturisi tot ce știu din mișeliile ce s'au făcut!

Adunarea s'a ținut în piață, în umbra castanilor din fața hotelului »Transsylvania«. Era arșită puternică de soare. Cărgeau sudorile de pe vorbitori și de pe ascultători. Totuși trei oare deplin, cele 3000 de oameni au stat cu răbdare neînfrîntă, să asculte frumoasele vorbiri, cari de cari mai istețe! Îndeosebi inspirați au fost și minunat au vorbit: Țăranul Ion Vasiiu din Satul mic și dl Vasile Goldiș!

Dintre cei 8 vorbitori, 6 au avut o simțată plină de tact. Au știut că sunt în fața unei adunări de popor, unde micile patimi personale trebuiesc sufocate, — numai doi nu și-au putut înfrîna năcazul și unul a vorbit despre comitet ca despre fericita „caravană ce trece înainte”, iar pe cel-ce arată oarecari păreri independente asupra celor ce ar fi să se mai facă de con-

ducerea națională, i-a numit: câni care latră! Cam cutezată asemănare! Iar al doilea s'a atins de un „poet”, (o fi tot iubitul poet Goga!) cu vorbe semețe, ce deloc nu s'au făcut bine. Vom reveni asupra acestor păreri. Pentru azi ne mulțumim a aduce raport despre adunare și a scoate la iveală că aceste aluzii, la rău loc aplicate, n'au plăcut.

„Puterea publică” a fost reprezentată prin căpitanul de poliție Baksay și ajutorul seu Secărea. Cum căpitanul nu știe nimic românește, era caraghios, de tot risul, cum tot mereu întreba pe dl Secărea: „Mitmond?”... (Ce spune?) și acesta să știe să-l traducă. Pînă-l traducea, vorbitorul era de un chilometru departe peste partea tradusă! Nimic mai mult ca această „supraveghere” polițială, nu arată cîte de absurd, să pui slujbași „bot-magyar” (unguri-bită) în ținuturi așa de nemaghiare, cum e și la noi.

La orele 2 și 20 minute adunarea a fost deschisă prin dl Dr. A. Vlad și a decurs peste tot frumos.

Cuvîntul președintelui.

Guvernul ce-ți dă cu o mîna, la îndoit cu cealaltă! — Dar azi o țară nu să mai poate cîrmui contra voinței mulțimei!

Vorbirea d. Dr. Vlad, la deschidere.

Fraților! Vă mulțumesc din inimă, pentru că ați răspuns la chemarea, ce vi-am făcut, să veniți la această adunare de popor, căci prin această arătați, că țineți la partidul în a cărui nume v'am chemat, și ați venit chiar acum, cînd mai mult avem lipsă să ne arătăm solidari și pretuitori ai disciplinei de partid! (ascultarea membrilor partidului, de conducătorii seil). Iar cînd vorbesc de disciplina de partid, eu nu înțeleg că ai să te supui orbis, căci libertatea de judecare a fiecărui membru al partidului să respectă, — spun numai, că de disciplină este neapărată lipsă, cu atît mai mult, cu cît e lupta mai mare și mai grea, și că fără disciplină lupta nu să poate purta. Pentru aceea vă salut cu drag, ca pe unii ce prin atît de frumoasă participare, dați probă de disciplină.

Doi lucruri mari frămîntă azi lumea la noi: votul universal și cererile militare. Fiind vorba de schimbarea legii militare, ar trebui să ne bucurăm, că ea ne aduce aceea ce partidul nostru de mult

tot cere: scăderea serviciului militar la 2 ani, așadar o ușurare pentru feciorii noștri. Dar nu ne putem bucura, pentru cuvîntul, că în acelaș timp, cînd legea din vorbă ne aduce această ușurare pentru timpul de slujbă al feciorilor, ne aduce și sarcini nouă foarte grele, materiale. Și pe lîngă asta aduce și o jignire a dreptului limbilor nemaghiare, care nu să vor mai respecta pe viitor nici în armată, cum s'ar conveni și măcar cum să respectau pînă azi! — Așa că, cu adevărat, aceea ce guvernul dă cu o mîna, ia îndoit cu cealaltă!

Între cererile acestea militare și reforma legii de vot, este la noi o legătură strînsă. Lupta în jurul cererilor militare s'a început de partidele maghiare pe vremea lui Széll, cînd conducerea armatei a cerut urcarea statului militar. Atunci partidele maghiare au zis: nu dăm nimic decît de ne faci concesii de limbă în armată! Viena s'a împotrivit și a zis: Vreau să știu părerea grosului popoarelor din țară, de zic și ele tot așa ori nu? Iar ca să o pot ști asta, dați țării votul universal, și lăsați ca dieta ce s'a alege pe temeiul legii de vot universal, să-și spună cuvîntul în chestia această! Conducătorii politicei maghiare dela noi, vād însă în darea votului universal o primăjdie pentru viitoarea lor poziție, și au răspuns Vienei prin graiul coaliției: Bine, noi ne legăm să facem noua lege de vot! — Căci, își ziceau, vom purta grijă, ca ea să fie totuși cît să poată mai mult pe placul nostru! Și s'au pus să speculeze cum s'o facă așa, că de și schimbă legea de azi, să nu schimbe de fapt nimic în stările de azi! Și nu le ieșeau socotelile bine, căci nici după 4 ani de zile dela făgăduirea ei, cît au stat la guvern, n'au ajuns a pregăti legea din vorbă!

Noul guvern al lui Héderváry a luat și el în program acest punct, căci i-s'a cerut de Viena. Și poate și dorea să dea votul universal țării, dar s'a alipit de-odată de el cel mai vajnic dușman al votului universal, contele Tisza, cu care apoi și guvernul de acum e pe cale a face o cîrnitură în drumul spre votul universal. Anume Héderváry, înțeles cu Tisza, zic acum: Haid să dăm Vienei ce demult ne cerea și pentru-ce s'a pornit încordarea și harța: sporirea armatei și nouile sarcini pentru ea, ca în schimb să cîștigăm mîna liberă să facem legea de vot universal așa, că numai vot universal să nu fie în ea! Ii împlinim cererea veche

numai să ne lase la putere și fără a da noi poporului ce i-s-ar cădea!

Una însă ș-o știe puterniciei zilei: O țară nu să poate cîrmui pe vecie contra voinței mulțimei! Că poporul a ajuns la cunoștința drepturilor ce i-se cuvin și știe, că și el însămnă ceva în țară și fără de el țara nu poate fi cîrmuită bine!

De aceea v'am chemat fraților, la această adunare, ca să arătați că și poporul nostru e aștutor de aceste drepturi ale sale și de însemnătatea sa, și în fața nouilor alcătuirii să vă arătați dorința!

— După acest înșfășit cuvînt, președintele salută în numele poporului din cerul Orăștiei pe dnii Dr. Teodor Mihali, Dr. Iuliu Maniu, V. Goldiș și ceilalți fruntași ai neamului cari au alergat din depărtări la această adunare a Românilor orăștieni, și-i asigură de alipirea poporului nostru de aici.

Declară adunarea de deschisă și cere să se constituie biroul ei. E aclamat de președinte al ei dl Dr. Vlad, care apoi numește notar-secretar pe d. Dr. Enea Papiu. Președintele dă cuvînt dlui Dr. T. Mihali, deputat, președintele clubului dietal naționalist, — care spune:

Civilizația e la hotare!

Ca mâne va trece și la noi!

Vorbirea d. Dr. Mihali la Orăștie.

A trecut, fraților, un an de cînd am fost iară aici la dvoastre, cînd în mijlocul unei adunări atît de înșfășite am candidat pe dl Dr. Vlad de deputat al acestui cerc. Cîtă nădejde, cîtă încredere aveam, cum eram de siguri de biruință! Dar furia și corupția guvernului și trans fugii cari îl încurajiau a să folosi de ori-ce mijloace pentru a ne răpune, și nici de ceva pertractări cu noi să nu stee, ne aduseră o dureroasă înfrîngere! Din 30 candidați, abia am mai răzbătut în dietă 5 inși! Da deși numai 5, noi reprezentăm acolo tot poporul nostru românesc și v'am reprezentat bine pe cît numai am putut! Noi am ridicat în lăuntru dietei cuvînt pentru poporul românesc, iar dumneavoastră aici afară ați dat dovadă, că acest popor există și e la spatele noastre și luptă alături cu noi și împreună cu noi! Și nădejdi bune legăm de lupta aceasta, că ea la întruparea dorințelor noastre are să ducă! Dar pentru a fi mai siguri de a ajunge mai curînd și bine la această izbîndă, e neapărată lipsă să ținem cu toții laolaltă.

Cînd așa vom face, să va încredința și guvernul țarei, că el nu are trecere la poporul român, ci de voaște a ajunge la ceva ca acest popor trebuie să stea de vorbă cu conducerea lui! Iar conducătorii poporului i-au zis-o totdeauna și i-o vor mîce și în viitor guvernului: „Mie ea singuratic nu-mi trebuie nimic dela tine! Dă tu poporului întreg ce i-se cuvine!“ Și el va trebui să dea, și trans fugii lor nu vor mai număra nimic nici pentru guvern, ci vor ajunge a fi aceea ce zice Românul: de minune la lume!

Cînd noi vorbim azi în Dietă, guvernul zice: „Doar poporul vostru nu ține cu voi!“ Ne-am zis: haid să mergem din nou în mijlocul poporului, să vedem așa e cum noi știm, că e tot cu noi poporul, ori așa cum spune el, guvernul?

Cînd vedem această dragoste cu care ne încumjură poporul îndoită putere crește în inimile noastre și zic fraților mei coruptători: Înaintel și cînd mâne de pe masa asta

simplă și săracă, de brad, voi alerga cu acceleratul spre strălucita casă a dietei din Pesta, cea toată aur și marmoră și pompă, voi zice celor din acea casă: Am fost în mijlocul poporului, și vin de acolo cu inima plină de convingerea tare, că pe voi vă ține în aceste jilțuri aurite numai puterea, dar pe noi dragostea poporului!

De 25 ani sunt membru al partidului național român și de 25 ani tot cerem votul universal pentru popor. Și vedem că azi a ajuns de-l cere și poporul maghiar cu noi! Și cînd vedem că în Austria s'a dat deja și vedem ce efect minunat are acest vot pentru libera arătare a voinței poporului, atunci zicem: *Civilizația e la hotarele noastre!* Nu mult va mai putea fi oprită să treacă și la noi!

Să ne facem vrednici de ea, prin ținerea laolaltă cu frație. Azi însă să vorbește mult, că în partidul nostru ar fi o „criză“. Nu e adevărat. Unanimitate de păreri n'a fost ea nici-odată, totdeauna sunt și păreri deosebite, e firesc. Dar cei cu păreri deosebite, trebuie să și-le supună majorității, dacă vor ca trebile neamului să meargă bine. Nu zic eu că comitetul partidului ar fi infalibil, dar aceea ce el a hotărît trebuie respectat, și critica hotărîrilor lui e la loc a se face în conferințele partidului, că- rora e răspunzător comitetul. Și pînă atunci el își merge drumul seu cu hotărîre! „Cîntii latră, caravana trece înainte!“ Cînd una vom fi cu toții, mergînd ca o armată bine rîndută și disciplinată, atunci și toate țintele pentru cari luptă partidul nostru spre fericirea întregului neam, ajuta-ne-va Dzeu să le ajungem!

Ei de 1000 de ani aci, — iar noi de 2000!

Vorbirea d. Dr. I. Suci, la Orăștie.

Dragi frați! Aceea ce ne face și pe noi și pe dv. să alergăm la sfaturi de acestea și peste tot să ducem greaua luptă politică, e dragostea de neam! Mie unuia, încă mi-e drag neamul, dar și mai drag mi-e adevărul. Și dragostea asta de adevăr, mă face să mă aprind, cînd văd cum în țara asta un neam cearcă să stea crotopitor peste alt neam, lăudîndu-se că doar el, neamul cel de-asupra, e pe aceste plaiuri de o mie de ani, a vărsat în apărarea lor sîngele fiilor săi o mie de ani, i-se cade dar a fi domn și stăpîn peste ele! Dar uită toți lăudătoroșii acelui neam, că noi Români nu suntem aici de o mie de ani, ci ca mine *suntem aci de două mii de ani!* și că noi am îngrășat și mai mult acest pămînt cu sudoarea noastră muncindu-l, și cu sîngele fiilor noștri în războaiele contra dușmanilor ce veneau asupra lui!

Era, fraților, odată o mamă, care avea mai mulți copii, cari se jucau între ei așa de frumos, așa de voioși, așa de nevinovați. Și ea, săraca, iubitoarea mamă, nu se putea bucura de jocul lor, căci auzise că un blăstăm apasă asupra casei lor: tatăl copiilor ei, sub același blăstăm, a trăit rîm de tot cu frații săi, și ea tare să temea, precum a și fost, că așa va fi mai tirziu și între fiii ei.

Așa e, fraților, și cu noi poarele din această țară. Am putea trăi bine lîngă olaltă, ne am putea iubi și aduna unii pe alții, dar par'că un blăstăm apasă asupra noastră, nu să ne înțelegem!

Ba, durere, cercetînd lucrul mai aproape, cam așa stăm și în familia neamului nostru românesc, a cărui fii suntem toți. Și între noi să văd atîtea sfășieri, atîta ură între frați și ceartă și stricăciune, că par'că suntem și noi ca copiii maicii din poveste, prigonîți din tați în fii de un blăstăm! Toți spunem că ne iubim neamul. Dar dacă-l iubim, trebuie să-l și *ajutăm* ca să scape de sub blăstămul cel apasă, să-l ridicăm, nu să-l stricăm trăgînd oțți inși în atîtea laturii! Avem o conducere națională. Să ascultăm cu toții de ea, ca soldații în manevre de comanda lor de sus! Că precum acolo, după manevră sunt chemați sub-comandanții la vorbă asupra mersului luptei și acolo nu cei de jos critică pe comandanți, ci comandanții cei mari critică pe majori și căpitani, dacă n'au condus bine companiile lor locale, — așa să fie și la noi: supunere și disciplină, și atunci va merge lupta bine! Că numai acesta îți dă atestatul cel bun: să fi conluptător, nu numai poet...

Că altfel, ca luptător, e cunoscut Românul ca brav luptător! A cui regimente au mai multe panglici și medalii pe steagurile lor, ca regimentele românești pentru bravura lor arătată pe cîmpul de luptă în fața morții?! De ce n'am putea arăta aceeași bravură și veniți acasă în lupta cea mare și sfiată pentru neam, unde fiecare comandant de companie (un sat, un ținut) să se întreacă cu altul a pune pe steagul companiei ori regimentului său medalia bravilor luptătorii!

Dușmanii noștri politici cearcă mereu să atragă dintre noi pe unii cu momeli, cu făgădueli, ori prin cumpărări. Vrea să facă dintre noi pe mai mulți dezertori (ca nenorocitul Mangra, Șeghescu, etc.) O bună ținere la olaltă însă, face să înce-teze și dezertarea, căci înșuși dușmanul vede, că dezertorii aceia singuratici nu plătesc nimic, dacă din ceaste nu să afiă mulțime care să-i urmeze!

Laudă pe bunii luptători naționali dela Orăștie. Deși în alegerea trecută ați căzut, — n'ați fost înfrinți, doar că prin mișelie vi-s'a zmulș din mână un drept al vostru pe o vreme oare-care. Prin bărbăție iar îl veți cuceri!

Rîndunelele și cocostîrcii Români și căinii!

Cele 5 pîni și 2 pești!

Vorbirea lui I. Vasiliu, la Orăștie.

Dragostea de neam și iubirea de frate m'a adus aici la voi, ca să ne mai spunem unii altera păsurile și să stătuim cum să le mai abatem de pe la noi!

Cînd noi alergăm unii spre alții, nu facem altceva decît ce ne poruncește duhul vremii și natura, care ne zic să năzuim și noi spre dezvoltare și spre a ne *păstra* neamul așa cum l'a lăsat Dzeu! Putem noi, poporul, lua în privința asta pildă dela cocostîrcii și dela rîndunele. Au nu vedem noi pe aceste paseri ale cerului, cum ele, cînd vine vremea aceea, să adună și țin sfaturi, un fel de adunări ale neamului lor, chibzuînd că ce au de făcut, că, uite, să apropie zile vrășmașe pentru neamul lor? Și ce fac? Să înțeleg și hotărîsc, că, pentru a-și feri neamul de peire, să plece din calea primejdiei spre hotare mai primitive, spre țări calde, și să vină iară apoi numai după ce vrășmașul lor cea

mare, iarna, a trecut. S'or fi ducînd, gîndesc eu, la sfatul rîndunelelor și a cocostîrcilor și cite-un vrăbioia, cite-un pițigoiu ceva, și le-o fi spunînd să nu meargă, să stee aci, că cum nu pier ei în vremea iernii, doar n'or perli nici ele. Dar putut-a vre-odată vrăbioiețului pițigoiu să abată pe rîndunele dela drumul cel firesc al lor, înșelîndu-le să meargă spre perire? Și la ce drumuri grele și lungi pornesc ele pentru a-și scăpa neamul de peire! De-am avea și noi atîta dragoste pentru ferirea neamului nostru de peire, și am porni pe grelele drumuri ale luptei pentru mîntuirea lui, ca aceste mici păsărele la grelele drumuri peste mări prin furtuni și foame, — ce bine ar fi!

Dar chiar de aceea ne-am adunat azi aici, ca să vădăm, că și noi știm ce e lupta pentru limbă și drepturi, pentru cari mergem după un singur steag — cel al partidului nostru național.

Și ne-am adunat ca să arătăm guvernului că deși trecem prin atîtea greutăți în lupta noastră națională, ele nu sunt în stare a ne lua voia dela această luptă! Nu! Căci noi suntem deprinși cu rîul și cu traiul slab, ca boul cu paele și pleava din iesle, pe care, în lipsă o mîncă cu călcare pe inimă, avînd el nădejde bună și credință în so-sirea primăverii, care îl va duce iar la iarba verde și grasă și dulce! Așa credem și noi, cari trăim cu pae și pleavă de drepturi în această țară, că va aduce Dzeu primăvara care să ne răsplătească pentru cît răbdăm acum în cele naționale!

Guvernul, arătînd spre alegerile ce trecură, zice că ne-a învins! Nu-i adevărat. A zmulș el dela Români cîteva cercuri de deputați, dar pe neamul românesc nu l-a învins! Că doar tot am trimis și noi acolo încă 5 deputați. Aceia sunt ai noștri și vorbește pentru noi acolo. Știți pilda lui Hristos, care a făcut minunea de a sătura 5 mii de oameni cu 5 pîni și 2 pești și încă au mai cules pe urma prînzului și 12 coșuri de sfărîmături! Apoi și noi Români din această patrie suntem ca poporul acela bun a lui Hristos. Și noi prin cele naționale vom fi săturați prin voia lui Dzeu. Cele 5 pîni de cari ne săturăm, *sunt cei 5 deputați ai noștri*, cari din sufletul lor mare ne sătură pe noi pe toți cei 3 milioane de Români, cei 2 pești ne sunt *limba și legea* la cari ținem cu toată tăria. Dar chiar de ar izbuti vrășmașii să ne zmulgă și cele 5 pîni, pe cei 5 deputați, tot ne mai rămîn cele 12 coșuri de sfărîmături, care sunt *inteligența noastră* cărturarii noștri din afară de dietă, cari ne vor hrăni ei sufletele!

Să tot vorbește fraților, de „pace“ între noi și Unguri. Apoi să dea Dzeu să vie pacea aceea, că și noi o vrem. Dar uite cum e cu ea. Odată m'a prins un domn ungar, chiar după o adunare ca asta, la Lugoj, și fiindcă știa bine românește și a crezut că dacă eu sunt țaran apoi repede îmi poate umplea urechile cu niște hule despre domni noștri, mi-a zis: — „Anzi bade loane! d-voastră țaranii greșiți tare mult cînd țineți atîta la domni voștri. Doar pentru ei, că-s neastîmpărați, vă vin și vouă atîtea rele. Uite, de te rogi de Ungur, acela îți poate scoate cite un drept, cite o ușurare ceva, dar ai voștri nul..

I-am spus sfătosului, că eu știu ce e binele meu singuratic, și binele cel mai mare al neamului, și i-am spus cite am știut eu.

Atunci a vrut să plece, zicându-mi: „De-ai să umblă vouă așa de prost, că voi Români sunteți ca ciniile. Săriți numai la tot omul ce-i strein de voi și-l mușcați și unde împlineți colții în sumanul lui, nu-l mai lăsați până nu-l sfirticați! Ca ciniile. Atunci nu l-am lăsat să plece, ci l-am prins de mânecă și i-am zis: Ei, stai acum un pic, domnule, să vedem cum îi cu vorba asta? Români sunteți ca ciniile? Dar știi d-ta cine-i cinele pe lumea asta? De mergi d-ta la stîna de pe munte: care cine e cel mai bun păzitor al turmei, al întregului bun ce-l are păcurarul? Oare nu cinele? Cînd vine hoțul noaptea să fure priu întunec o oaie din stîna stăpînului, care nu cinele trează vestește pe stăpîn prin lătratul său? De vine lupul, care nu cinele sare cel dințiu întru apărarea turmei, primejduindu-și viața chiar, pentru a păzi bunul stăpînului său? De vii d-ta ca străin în curtea mea, cînele din lanț tot să farmă, dînd de știre gazdei, că om străin a intrat în curte și de ar putea rupe lanțul, și-ar arăta el pe unde să ieși de aci! La vînătoare oare poate vînătorul face ceva fără ajutorul cînelui? Și altele și altele! Dar nu e numai de folos cînele, e și de fală! Cîți domni nu vezi, chiar printre d-voastră la oraș, care nu poate ambula singur pe uliță, ci-și duce cu el un cățel de ată și-i pune la gît zurgălae și podoaabe, și cite doamne îl poartă în brațe și-l pun în fereastră, împodobit cu pantofii la gît, așa l-au îndrăgit. Aceștia-s cîinii cei leneviți și domniții, ne-trebuți, de care vă place d-voastră. Ai noștri însă sunt răi, dar buni! Și ori-cît de răi sunt cîinii noștri, tot este modru a te apropia și de ei. Ian vină d-ta la cînele meu în toată ziua cu o bucătură și i-o aruncă, și vei vedea că va sări tot mai rar la d-ta, ba pe urmă nici nu te mai latră, ci te va socoti de binevoitor al lui și te va linguși și vei face ce vrei cu el.

Apoi în felul acesta ar fi și ei și Români ca ciniile! Că voi, străinii, veniți la el tot ca dușmani, ca lupi, nu ca cunoscuți și prieteni! Mai curând să luați, decât să dați ceva gazedelor. Ian vină domniile voștri la noi cu buna, de ce i-se cade Românilui, neamului întreg, nu la singuratici speculanți, mișei, și veți vedea cum puteți îmblînzii acest neam și-l puteți stapîni cu bine și veți avea în el un minunat păzitor, cum a fost totdeauna, al țării contra străinilor și dușmanilor ei! Că nu este națiune mai credincioasă și bună ca națiunea noastră românească, — care la mulți ani să ne trăiască!

Lasă-ți coliba ta și haid în palatul meu...

Vorbirea d. V. Goldiș la Orăștie.

Pe cînd dl V. Goldiș a venit la rînd să vorbească, soarele bătea tare asupra mesei de pe care vorbeau oratorii și-i ardea. De-aceia vorbitorul coperindu-și capul, începe astfel a vorbi:

Vă rog să mă iertați că vorbesc cu pălăria în cap, dar iată tare își varsă soarele razele sale înfocate peste noi! De-ar da Dumnezeu să se răverse în curînd și soarele dreptății așa peste noi și să ne încălzască!

Trecînd la năcazurile care ne-au adunat aici la stat, de aproape și de departe, trebuie să scoatem la iveală fraților că mare nedreptate ni-să face nouă Românilor în țara

asta, cînd ni-să pun atîtea greutateți în calea liberei noastre mișcări politice naționale. Partidul național al poporului român e prigonit și strîmătorat la tot pasul prin oamenii stăpînirii. Căci zice, de pildă, unul din puternicii zilei, Tisza Pista, că ei, Ungurii, ne dau drept să intrăm în ori-care partid politic de-al lor din țară, că doar și acele partide luptă pentru înălțarea poporului, dar ce să mai înmulțim și noi numărul partidelor, formînd noi partidul nostru deosebit românesc, n'ar avea înțeles și nu e așa de folos pentru însuși poporul nostru. Mai bine am putea ocroti trebuințele poporului, intrînd în vre-un partid de-al lor. Apoi fraților, lucrul acesta e chiar așa, ca și cum ți-ar zice d-tale, om ce vossți să-ți întemezi și rîndnești bine gospodăria ta, fie și mai săracuță la început, dar să fie a ta, — ți-ar zice un om cu stare de-ai noștri ori strein, bunăoară Dr. Vlad ori baronul Nopcsa: Mă omule, uite îți iert să te așezi și tu în curtea mea, așaziocînd sub un coperiș cu mine, dar nu-ți mai face și tu coliba ta deosebită!.. Adecă ți-i slobod să fi și tu printre cei din curtea mea, numai să nu-ți ai și tu casa ta, poți fi slugă pe-aci prin curte pe la mine, unde va trebui să joci cum îți cînt eu, pre să nu mai fi și tu om de sine stătător la casa ta! Așa ne-ar umbla și nouă de-am intra în curtea ori căruia partid maghiar! Dar precum fiecare om mai curînd vrea să sadă în o colibă săracă, numai să fie a lui, decât slugă la o domnească cutare, — așa și partidul nostru, mai bine în căsuța sa săracă, așa cu țărani de aceștia buni ca d-voastră, decât colo în saloanele cutărui partid maghiar înboierit, prin curtea căruia al nostru partid să fie numai suferit!

E drept că sunt multe lucruri în programul nostru național, pe cari le găsim și în programul partidelor maghiare. De pildă, de vom merge între Ungurii koșutiști de pe pustă și le spun: Noi Români cerem vot universal, ei vor zice: Și noi îl cerem! De vom spune: Vrem altfel întocmită legea de dare, și anume până la 6 jugăre dare puțină și într'o formă, de aci în sus cine are, să dea dare tot cu 20 fil. mai mult de jugăr, — așa că cel ce are vre-o 5000 de jugăre să plătească atîta dare cît nu-i vrednic pămîntul, prin ce l'aș silă a vinde ce are prea mult la săraci, — toți Ungurii mi-ar zice: Și noi vrem astal! De le-aș zice. Ți-ar plăcea ție Ianoș că decă mergi la judecată, acolo să aflî judecător neamț, care să nu te priceapă și să-ți aducă judecată în altă limbă?, ar răspunde: Ei, că la asta nu mă las! Iaca dară multe puncte care le cerem și noi ca și ei, am putea dar, la părere, intra în partidele lor și să lucrăm împreună. Și totuș nu putem! Pentru-că ei mai presus de toate cer, ca acest stat să fi stat național maghiar, iar asta o pot ajunge numai dacă pe noi popoarele ne-maghiare ne-ar putea nimici de tot, contopindu-ne în poporul lor! Iacă pedeca cea mare, cea nebiru-ită, care ne oprește și ne va oprî pe voce, de a putea intra și noi în partidele politice maghiare!

În dietă s'a cerut zilele trecute de Balogh și Juriga să se facă pe cheltuiala statului școale pe sama poporului în limba poporului, și ministrul de culte a avut obrăznicia a spune, că nu recunoaște în acest acest stat altă cultură decât cultura maghiară, și statul

numai aceasta o poate da cetățenilor sei! Iar noi zicem: Numai cultura românească voim! Că un om ori un popor cu cultură streină, e un trup fără suflet propriu, cu suflet mort. Iar noi, ținînd la cultura noastră, trupurile le lăsăm morții la vremea lor, dar sufletul viu să ne rămînă nemuritor!

Ungurii sunt foarte iubitori de libertate proprie națională! Noi, ce-i drept, am și învățat dela ei mult în privința asta și mai putem învăța! De pildă marele lor Kossuth Lajos zicea:

„Fără naționalitate viața e de prisos! Cînd am perde cunoștința limbii noastre naționale, ni-am perde sufletul! A perde naționalitatea, e a muri ca popor. Națiunea și limba sunt mai scumpe ca libertatea! Căci libertatea perdută, să poate cîștiga cu vremea iară! Dar naționalitatea perdută, nici-odată! A perde naționalitatea, însămnă a muri!”

Foarte adevărat, zicem și noi. Dar dacă asta așa e de adevărat și sfînt pentru maghiari, oare nu e tot așa și pentru noi? Și noi ținem la aceste bunuri cu tot sufletul nostru și nu le vom lăsa din mână, cîtă vreme e încă viață întru noi! Cu gîndul acesta trebuie să se împace și stăpînitorii noștri!

Și să vor împăca. Le-a fi cam greu, dar s'or împăca. Căci trebuie! Ca și cu ruperea iobăgiei, de care încă numai cu greu s'au desfăcut, dar a trebuit să se despartă! Așa va trebui să se despartă de iobăgia asta nouă asupra popoarelor ne-maghiare! Fiind aci și vorba de pîne, de putere, nu bucușor vor da-o din mână, dar noi trebuie să știm să li-o zmulgem! Și asta vom ajunge o prin încheierea tuturor șirurilor noastre într'o tabără mare și frumoasă! Și chiar scopul acestei încheieri o au și aceste adunări populare. Că ajunge ne-om deplin scopul ori nu, nu putem ști. Atîta însă știm că să vor afla printre frații noștri din popor unii cari mergînd dela aceste adunări vor zice:

„Vorbesc frumos domniileăștia ai noștri, dar eu cu notărașu tot nu mă pot bate!... Aceștia-s oameni cu inimi slabe, pe cari nu izbutești a-i face bărbați cu una cu două. Vor fi însă negreșit și de aceia, cari au venit aici cu inimi slabe și să duc acasă eroi! Gata a lupta și a suferi pentru neam și limbă! Aceștia sunt sufletele pe care le-am cîștigat! Și dacă la o adunare de asta, am putut cîștiga un suflet românesc într'un sat, — nu ni-a fost calea în zadar!”

De mai căutau, mult mai aflau!

Vorbirea d. Dr. Bontescu la Orăștie

Iubiți frați! Avem azi zi de sărbătoare îndoită. Că nu e numai sărbătoarea Duminecei, ci și sărbătoarea dragostei de neam. Și e sărbătoarea arșiței soarelui care coace bobul cel mănos. Totuși gîsul nu e de sărbătoare, ci mai curînd de jale, de durere, căci prin el grăește jalea poporului nostru sărman! Și pricinile jalei v-le-om arăta în cifre: Am naintea mea o carte. E darea de samă a vicișpanului comitatului acestuia al Hunedoarei pe anul trecut 1910. Și printre multele date înșirate aci, văd și cele despre dările la care sunt puși locuitorii comitatului. Și ce

văd aci? Că pe umerii poporului apasă dări nespuse de grele! Afară de dările mari cătră stat, vin aruncurile comitatului și a comunelor, cari sunt grozave: din toate comunele comitatului, abia sunt vre-o 30 cari să nu aibă arunc mai mare ca 50%, (cincizeci la sută) după darea de stat! Adecă dare 1 zlot și cel puțin încă 50 creișari «aruncuri», iar în unele locuri 80 după sută și sută pe sută, ba și arunc mai mare ca darea! Și din atîta arunc cu care să plătesc slujbașii comitatului, cine are folos? Doar feciorii poporului nostru să adăpostesc prin cele cancelării? Aș! Numai streini de acest popor, numai unguri ori maghiaroni le umplu! Și de-ar fi oameni de omenie macar! Dar văzurăți de curînd cine mi-s: Cînd veni comisia de cercetare din minister, unde puneă mîna, acolea găsea un lucru de nimic! De nu mai răzbea să lapede la ei din slujbe. Și încă acea comisie era o comisie partinitoare, venită în scop de a sprîgini un partid unguresc contra altuia. Dar de venea juna nepartinitoare și făcea o cercetare aspră, dreaptă, ce credeți, ce afla? Pe toți trebuia să-i dea afară din slujbe! Ce ne arată asta? Că Ungurii n'au atîta oameni vrednici cîți cer slujbele de printre noi. De ce nu deschid dar ușile acelor cancelării pentru fiii poporului nostru, că le-am putea da cîți le trebuie, oameni vrednici și de omenie! Dacă ei sunt slabi, de ce nu iau din țara noastră? Că ar găsi, numai să nu ceară acelora în schimb lăpădare de lege și de neam, că atunci oameni de omenie nu capătă nici de printre noi!

Iacă de ce cerem noi, fraților, vot universal: căci cu puterea acelu vot, avem nădejde că am putea schimba și în privința asta nedreptele și păcătoasele stări din țară! Că noi oameni avem! Dovadă iaca și țărănul acesta Ion Vasiliu care vă spusă aci, așa fără învățătură, o cuvîntare, pe care nu știu care domn dela comitatul nostru ar fi putut s'o iscodească așa frumoasă! De aceea cerem votul universal, care trebuie să învingă și să prefacă țara. Și credem că acest timp nu poate să mai întirzie mult!

Isprava aleșilor pe vinars!

În loc de 66.000 recruiți: 92.000! Și cu 100 milioane coroane dări pe an mai mult numai pentru armată!

Vorbirea dlui Dr. Maniu la Orăștie.

Cinstiți frați! E un an de zile decînd am fost iar pe aici plin de bucurie și nădejde, că în alegerea ce avea să urmeze, veți scoate biruitor pe iubitul și vrednicul Dr. Vlad. Nici prin minte nu ne-a trecut atunci că acest cerc va lăsa să se șteargă de pe fruntea lui numele curat și brav al lui Dr. Vlad! S'a întimplat totuși, din vina și a unor români stricați. Dar noi așa simțim, că deși în protocolul acela de alegere (nu e scris numele lui Dr. Vlad, totuși el e și azi deputatul acestui cerc), prin inițiile noastre.

Cînd mă uit azi în fața acestei adunări, cu bucurie văd, că dv. bunii spriginitori ai partidului nostru național, nu v'ați schimbat.

Revăzîndu-ne azi iară, fără voce ne întrebăm: că oare dacă alegerile trecute schimbară oamenii de trimis în dietă: ee e azi mai bine ca mai nainte? Să cîntește doar

limba noastră mai bine ca în trecut? Sunt cinstite legile mai bine? Sunt ușurate dările și greutățile vieții? (Ba-i mai rău, domnule, mai rău, strigă mulțimea). Așa-i: e tot mai rău! Poporul e silit să fugă tot mai mult spre America, căci trebile țării nu să conduc spre a face poporului viața mai ușoară. Și azi noi ducem greul. Noi muncim, alții mincincă. Ei stau la masă, noi lângă ușă; ei la masă scriu în limbă străină, noi stăm departe și nu știm ce judecă peste noi! — Sunt ele în țară și legi bune pentru noi, dar pe acelea nu le duc în deplinire, nu le țin! Pentru a-i face să le ție, e lipsă să străbatem acolo unde să fac legile și unde să pot trage la răspundere și ministrul în dietă! Și de aceea cerem noi votul universal, ca să poată poporul nostru alege și trimită mulți fii buni ai săi în dietă!

Precum nu e bună legea de alegeri cea de azi, așa nu-i bună cea militară ce o plănuiesc. Și pe aceea o vor putea trece prin dietă numai fiindcă au putut aduna cu beutrua, cu baioneta și cu banii, deputați de aceea din țară, care să nu le pese de popor, ci să voteze ori-ce greutăți pe circa lui! Că n'au aceștia inimă pentru popor, că n'au ieșit din inima lui, ci baioneta și rachia i-a scos deputați. De-aceia deputații acum aleși, vor vota ca în viitor să se dea 92.000 recruți, în loc de 66.000, și cu o sută de milioane coroane dări mai mari pentru miliție! Cu alte cuvinte ei zic: N'am dat până acum destui feciori, nici destulă dare! Haid s'o procam acuși încă pe jumătate! Iaca pe cine au ales cei ce s'au luat după îndemnul stăpînirii în alegerile trecute! Și n'are aceloră cine să le facă împotrivă în dietă, că oamenii poporului au fost lăsați să cadă din dietă, chiar din slăbiciunea unei părți a poporului.

Cei aleși acum cu pornea și cu rachia, zic: Feciorii dați-vi-i pe toți, și pe cei de jumătate orbi, la cătane, iar voi cei rămași, nemai putînd da birurile cele grele, luați-o — la America!

Singur puterea lui Dzeu ne mai poate ajuta să scăpăm bietul popor de aceste stări slabe. Iar Dzeu așa ne va scăpa de ele, de vom fi noi măcar de aci încolo mai cuminți, mai luminați, mai ascultători de binevoitorii noștri, căci atunci, cum zice prorocul: „Ori-ce vor sfătul cei buni între sine, plini se-va lor“. Așa ajuta-va Dzeu să se plinească și ale noastre bune sfaturi!

Incheierea.

După aceste vorbiri frumoase, și care de care mai luminată, primite cu multă plăcere, însuflețire, vii aprobări și aclamări de adunare, — dl Dr. Vlad, președintele adunării, citește telegramele de alipire ce au sosit pentru această adunare, și cari sunt: dela președintele partidului partidului G. Pop de Băsești; președ. clubului din Lugoj Dr. Dobrin; Gazeta Trans. din Brașov; Dr. Grozda, Pop, Albu din Buteni; Dr. Pop, Arad; Dr. Suciu, Hațeg; Românii din R șița mont., Românii din Pecica, — etc.

Dl Dr. E. Papiu citește apoi planul de hotărîre ce să se iee de către adunarea de față. Adunarea proclamă propunerea de a sa, în următoarele:

MOȚIUNE (hotărîre).

Credincioșii partidului național român din comitatul Hunedoarei, întruniți la Orăștie în adunarea poporală din 25 Iunie 1911:

scot de nou la iveală, că felul de ocîrmuire al țării, început la 1867, urmează și azi aceea politică de nimicire, care pîrtinind un neam și o treaptă de oameni, încatușează adevăratele puteri ale acestei țări, făcînd peste putință ca poporul să-și poată arăta puterea sa politică, și să dea nainte în dezvoltarea economică și culturală;

arată cu durere, că ocîrmuirea țării, nesocotește nu numai drepturile sfinte ale poporului românesc din țară, ci chiar și cele mai de sine înțelese drepturi ale limbei și a obiceiurilor lor;

protestează drept aceea, cu toată hotărîrea contra acestor stări de lucruri și cere respectarea drepturilor de viață națională a poporului român din Ungaria!; cere ocrotirea trebuințelor economice ale țărânilor române și cere să i-să recunoască poporului român drept la ocîrmuirea țării, în măsura jertfelor de sînge și avere, pe care le aduce pentru susținerea țării;

cere aducerea fără amînare a legii de vot universal, deopotrivă pentru toți, dat de-a dreptul, secret, fără restrîngerii și cu votare în comune, precum și o împărțire dreaptă a cercurilor de alegere, ținîndu-se la aceea împărțire samă de starea popoarelor în țară, așa ca fiecare să-și poată trimite în dietă atîta deputați, cîți e cu cale după numărul său!

protestează contra amînărilor de a să schimba legea de alegeri de azi cu cea de vot universal, — fără de care nu să poate o domnie dreaptă pentru popor!

cere deplina chezeșuire a libertăților publice!; asigurarea liberei folosiri a drepturilor cetățenești, și înlăturarea tuturor acelor obiceiuri nelegale, cari înstăpînindu-se în cursul vremii în Ungaria, au otrăvit toate fîntinile vieții publice!

iar privitor la legile militare își arată credința, că dieta în urma alcătuirii ei de azi, nu poate fi chemată să pună această nouă sarcină poporului, care este scos din casa unde să făuresc legile țării, și chiar și foloasele armatei și a împărăției protestează în contra nîzuinții de a introduce și în armată năzuințele de maghiarizare în contra limbii și ființii naționale a celorlalte popoare, cari toate împreună susțin și apără această împărăție!

În urmă arată de nou ali-

pirea sa la programul național și încrederea sa în Comitetul național conducător!

Adunarea a primit cu însuflețire punct de punct această hotărîre.

Dl Dr. A. Vlad, prin frumoase cuvinte a încheiat apoi adunarea, mulțumind poporului număros pentru-că a venit să iee parte, apoi oaspeților din depărtări, vorbitorilor și tuturor celor cu dragă inimă pentru viața noastră românească de obște și pentru partidul nostru național!

Scrisoare din Blaj.

Cînd scriu șirele acestea, examenele dela institutele de învățămînt din Blaj sunt aproape de tot isprăvite. La sfîrșitul acestei săptămîni să vor împărți testimoniile școlastice tuturor elevilor, cari au studiat la școalele din Blaj, după care apoi, cu toții vor părăsi pentru tot timpul vacanței Blajul, cei mai mulți cu dor și bucurie de a duce părinților și binefăcătorilor lor atestatele școlastice, cu calculii buni.

La examenul de calificatiune a absolvenților de preparandie (candidați de învățători), pe lângă comisarul conzistorial, a luat parte și faimosul renegat Dr. I. Siegescu, ca comisar ministerial. De o vreme încoace ca comisar ministerial tot acest renegat e trimis, bag seama fiindcă are vreme destulă, căci la universitate n'are lucru, că nici hantătar nu merge să asculte „prelegerile“ lui.

Faimosul Șeghescu, în urma „dragostii“ și „căldurei“ cu care a fost primit totdeauna aici în Blaj, — a aflat de bine, ca de astădată să vină însoțit de întreaga sa familie: soția și doi băieți. Cît ce au ajuns aici, au început a colinda pe la ușile Românilor, — în formă de vizite — adevă: Șeghescu cu doamna, sa. Și, rogu-vă, în toate locurile a fost cu drag și bine primit și nime nu și-a ținut de chemare să nu stea de vorbă cu vulpea asta vicleană. (Înteleg pe cei ce l'au primit în vizită). Că între păreții școalei au stat profesorii cu el de vorbă, nu trebuie să ne mirăm, dar afară, nu mai înțelegem!

Și a fost acest vînzător de neam, dimpreună cu soția sa în vizită și la Metropolitul, care i-a primit ci-că tare bine, și ca dovadă a bunei sale prețuirii, i-a invitat la prînz, atît pe ei doi cît și pe copiii lor: o fetiță și un prunc. La acest prînz au fost invitate mai multe persoane din Blaj, cari s'au întreținut în mod foarte afabil cu Măria-Sa Dl Șeghescu și Dna sa. Iar provizorul curții le-a pus la îndemînă trăsura atît pe timpul cînd s'au dus, cît și pe timpul, cînd s'au reintors.

E foarte regretabil, că e primit așa și săturat la masa unor oameni așa sus puși, un renegat periculos, ca acesta, care e pus la masă cu muierea lui și cu 2 copii, în șir cu oameni ca Il. Sa Moldovan, cel cu un trecut așa de curat, doar singurul aici, care nu i-a dat nici o luare aminte!

Correspondent.

Temnița mare din Gherla, va fi închisă.

În ministeriu s'a hotărît de curînd, ca vestitele temniți dela Gherla, să nu mai fie folosite pe viitor de închisori pentru robii grei, ca pîn' acum, ci să se facă din ele institut de creștere și întreprindere pe sama copiilor destrăbălați. Ministrul de justiție (peste judecătorii), zice că de o vreme încoace aceste temniți stau aproape goale, și așa sunt numai spre pagubă statului.

Temnițe de acestea mari sunt azi șapte în întreaga țară: la Vaș, Sopron (mai înainte Munkács), Lipotvár, Ilava, Aiud, și Gherla. Acestea toate pentru bărbați, iar la Măria-Nostra pentru femei.

Încă la anul 1889 pe vremea ministrului Szilágyi Dezső, așa de mare era numărul celor osîndiți la temnița grea, că temnițele acestea mari, șapte la număr, nu erau în stare să cuprindă pe toți robii. Căci în temnițele numite era loc pentru 4303 persoane, și în ele erau înfundate în anul acela 4676 robi, — și tot mai rămăsese încă 2576 greu osîndiți pe sama cărora nu era loc în aceste temnițe, ci pe aceștia au trebuit să-i așeze prin închisorile mici de pe la tribunale și judecătorii.

Dar dela anul 1889 încoace, numărul acesta a robilor grei a scăzut într'unal. Așa că după zece ani, la 1899, numărul lor e: 5979, în 1907: 5091, iar astăzi: 4950.

Într'aceia, pe vremea ministrului Szilágyi s'a mai zidit o temniță nouă, la Sopron, în locul temniței din Munkács, care era prea mică și nepotrivită.

După deschiderea acestei temniți nouă, era acum loc în cele 7 temniți, pentru 6200 robii. Cea din Gherla are loc pentru 795. Așa ministrul a aflat de bine să închidă pe aceasta, căci și în felul ăsta tot mai rămân încă locuri destule pentru cei 4950 întemnițați, cîți li avem azi. Ar rămînea încă, după închiderea temniței din Gherla, în celelalte șase temnițe, loc pentru 5405 persoane.

Să întrebăm mulți, că cum să poate ca numărul pușcăriașilor să scadă așa tare, cînd lumea, din ce merge e par'că tot mai rea și mai blăstămată. Nu s'ar putea spune așa cu siguranță pricina, atît e doar adevărat, după arătările statistice, că crimele mari, faptele care să pedepsesc cu temnița grea, în toată lumea de o vreme încoace, de cînd statele pun o îngrijire deosebită pentru împiedecarea și stîrpirea lor, — scad mereu, sunt tot mai puține! Nu scad, ci să înmulțesc însă, faptele rele mai mici, ce să pedepsesc mai ușor, nu cu temnița grea, ci cu arestare în închisorile de pe lângă judecătorii și tribunale.

Unii sunt de părerea, că de aceea scad unele și să înmulțesc celelalte, fiindcă legile de azi sunt cu mult mai îngăduitoare ca cele de mai de mult. Faptele sunt tot acelea, ba încă-s și mai și, și să tot înmulțesc, dar legile s'au schimbat și nu mai pedepsesc așa aspru ca mai înainte. Așa de pildă, la anul 1899, numărul celor judecați la închisoare ușoară, în închisorile de pe lângă tribunale și judecătorii, era 16.252, la 1908 e deja: 17.803.

Dar acest spor l'ai putea înțelege și altfel: Numărul locurilor crește tot mai tare, și în asemănare

cu această creștere, crește și numărul celor osîndiți. Și aceea însă e drept, că numărul relexlor nu crește așa tare, adevărat nu ține pas cu creșterea numărului popoarelor, — ci mai încet, ceea-ce înseamnă că aplicarea spre păcate ar fi în scădere.

Vestita temniță dela Gheria dă dară faliment din pricina că nu-și mai găsește »chirieși« destui!

De-ar da Dzeu să pățească asemenea și celelalte șase.

NOUȚĂȚI

Teatru Bârsan, la Orăștie, are loc Luni și Marți în săptămîna viitoare (3 și 4 Iulie n.). Atragem de nou luarea aminte a publicului românesc din loc asupra acestor reprezentanții teatrale, prin cari dl și dna Bârsan împlinesc o mult repetată dorință a publicului din anii trecuți, de a veni ou o trupă mai mărieică, putînd să joace piese mai mari. Vin acum 5 persoane și vor juca piese alese, o comedie și o dramă, în cîte 3 acte!

Ca să se vadă ce fel sunt prestațiunile de data asta ale trupeii Bârsan, lăsăm să urmeze mai jos darea de samă din „Telegraful Rom.“ asupra jocului lor la Sibiu. Să știe că Sibiuul s'a ținut cîtva timp cam strein față de dl Bârsan, i-să părea prea puțin și publicul de acolo, cu așteptări mai mari, abia într'un tîrziu, cînd pe aiurea lumea îl purta pe brațe pe distinsul artist, — l'a primit și Sibiuul. Și azi acest mult așteptător Sibiu e curcirit și răpit de artiști, soții Bârsan! Iată ce scrie Telegraful despre jocul cu care vă vor produce și la noi:

„Aseară, Duminecă, s'a dat în sala „Muzeului Asociațiunii“ piesa **Răz-bunarea**. Este o farsă franțuzească, cu multe situații hazlii, scrisă de Labiche. Un bun ansamblu al trupeii dlui Z. Bârsan a știut să exploateze cu succes desăvîrșit toate părțile comice ale acestei piese. În deosebi dna **Olimpia Bârsan** a fost admirabilă în rolul unei copile caprițioase și răs-vrătite, care să mărită cu hotărîrea rezolută (într'o farsă totul e posibil!) de a-și tachina în fel și chip pe viitorul bărbătel, despre care crede că e părtaș la un omor... **Artiștilor de astădată**, nici nu era cu puțință altfel, li s'a făcut o primire foarte călduroasă în sala Asociațiunii!“

Să-i primim și noi Orăștienii cu toată dragostea ce o vrednicesc, și pe care altfel, noi li-am arătat-o totdeauna în deplină măsură!

Sfîntîre de biserică. Parochia gr.-cat. română din Ludoșul de-Murăș, invită la actul consacării bisericii gr.-cat. de acolo, ce să va îndeplini prin Excelenția sa Inalt Preasfîntitul domn Dr. Victor Mihályi de Apșa, Arhiepiscop și Metropolit gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, în ziua sfîntilor apostoli Petru și Pavel, la 9 ore a. m.

După sfîntîre la ore 1. p. m. va fi banchet festiv. Cuverta 4 6 cor. Sara la 8 ore producțiune teatrală împreună cu cîntări, în hotelul „Central“ din loc, căreia i va urma petrecere ou dans. Venitul curat este destinat în favorul bisericii

Nou doctor juris. Tinerul Dionisiu Pop, fiul vrednicului preot din Lozna-mare, a fost promovat Simbătă în 24 Iunie a. c., la universitatea din Cluj, de doctor în științele juridice.

Congregație extra-ordinară la Deva e Marți în săptămîna viitoare (4 Iulie n.). Singurul obiect e: alegerea substitutului de vicișpan. Starea partidelor în congre-gație, e cea descrisă de noi deja în numărul trecut: partida guvernamentală (a fișpanului) vrea pe protonetarul de azi Csulay; opoziția koșutistă (a vicișpanului Pogány) pe Farkas dela Baia-de-Criș, — iar **Românii nu vor vota nici cu unul, nici cu altul, ci cu candidatul român pus de clubul comitatens!** Membri români e lipsă totuși să meargă cu toții la adunare, că poate fi mare trebuință de prezența lor!

Honvezi nenorocți. Din Deș să scrie că Marți în 27 Iunie s'a petrecut acolo o mare nenorocire, a cărei jertfă sunt mai mulți honvezi. Regimentul 21 honvezesc își ține manevrele în acel jur. În aceea zi după prînz, honvezii au mers sub comanda unui căpitan, să se scalde în Someș. În decursul scaldării apa rîului a apucat și a tras spre locuri mai adînci și primejdoase opt honvezi! **Nenorocții au început a striga după ajutor!** Li-s'a dat cît s'a putut. Trei au și putut fimîntuiți iar **cinci feciori s'au înecat!** Trupul unuia a fost scos din rîu, mort, iar a celorlalți patru nu s'au mai putut găsi în aceea zi!

Pogan om Tisa ăla, oprește și trenul Auzit-am noi multe de toate din năzdrăvăniile »puternicilor« noștri, dar una ca asta ba să mai auzi. Ci-că plecase trenul dela stația din Salonta și să arăduisă de-a binele la fugă spre Ciaba... Cînd era pe la jumătate de drum, după-ce alergase mai mult de un șfert de cias, ce să vezi?, la o boctărie să opri de-odată mașina în loc, și își făcu calea întoarsă spre mare spaimă și totală zăpăceală a călătorilor. Ce era, ce să întimplase?.. Ce să se întimple, iaca să pegorise așa din întimplare „zeul trenurilor“, Tisza, cu aripi la călcie și cu un cofăraș în mînă, la gara din Salonta și luînd de veste că trenul a avut îndrăzneala să plece nainte de-a sosi el, în minia lui de zeu, porni fulgerele și porunci trenului din depărtare, să se oprească în goana lui nebună, și.. »să vină la dînsul!.. Ce avea bietul tren de făcut? Sculptînd foc și înegrîndu-să la față de minie, porni fain frumos îndărăt, la Salonta, ca să lea (de l'ar fi luat...) pe Tisza, care scăpase trenul.

Pogan om Tisza ăla, măi Români, cînd de glasul lui nu numai munții să cutremură, apele să închiagă și ouăle olocite zboară, dar și trenurile merg napoi!

Zboruri peste zboruri. În timpul din urmă încercările de a duce la desăvîrșire mașina de zburat, să fac una după alta. Premii mari să pun pentru a să face anumite drumuri cu mașina de zburat într'un timp amintit și dela cutare loc la cutare. Mai nou premiu s'a pus din partea foii nemțești: „Zeit“ din Viena, care vestise, că dă 10,000 coroane acelui zburător, care face în mai scurt timp drumul din Viena la Bpesta! Premiul l'a cîștigat căpitanul Umlauff, cu o mașină de zburat militară. Umlauff a avut po-trivnic mai de seamă pe locotenentul Bier, care însă a fost merou urmărit de o ursită rea, întîmplîndu-i-se merou nenorociri cu mașina. De două-ori i-sa aprins vasul de benzin, așa că la urma urmelor a fost nevoit să abzică cu desăvîrșire de gîndul, de a duce premiul de 10 mii.

Veștile despre zburători în zilele din urmă sunt peste tot mai mult jalnic, decît de bucurie. S'au întîmplat nenorociri peste nenorociri, și până și noi Românii am dat tribut de sînge mașinei de zburat. În zilele trecute anume, a căzut la București Brunărescu și și-a frînt un picior.

Despre Vlaicu nu să vorbește nimic pe vremea asta. Ci-că lucră cu zor la o nouă mașină de zburat, cu care are de gînd să zboare mai în toamnă din București la Sibiu. De l'am vedea încalte odată trecînd Carpații! **Dumnezeu că l'ednoși!**

Colera. Deși nu să prea publică în timpul din urmă vești mai pe larg despre coleră, această spaimă a oamenilor amenință totuși merou. Hoterele țării noastre sunt merou apărute, mai ales la miază-zi, de unde ea mai ușor poate primejdi.

În timpul din urmă a sosit din America în Triest vaporul Oceania și un călător a murit pe el de coleră. În urma acestui fapt, vaporul a fost luat sub îngrijire, iar călătorii desinfectați (curățiți cu leacuri).

Mare zarvă a făcut în dieta țării vesterea că pe deputatul Stancovansky, rentorcîndu-se dela sârbă-rile din Triest, l'au oprit în Canijamare, ca să-l desinfacteze. Deputatul s'a îmbolnăvit pe tren și temîndu-se cei din jurul lui de coleră, au dat de știre la gară, unde apoi deputatul a fost luat în grije. Până acum nu să știe, ce s'a întîmplat cu el.

Cazuri de coleră s'au mai ivit pe țărmi Bosforului, cum să scrie din Constantinopol, — apoi pe un vapor, care a plecat din portul orașului Neapole. Acest călător îmbolnăvit a și murit.

Clocnire între un automobil și un taur. Să scrie, că în apropierea orașului Oradea-mare, un automobil în fuga lui puternică a ajuns între o turmă de vite care mergeau spre țîrg. Un taur văzînd mașina venînd cu zgomot și bubueli și cu huetele signalului, s'a înfuriat și s'a repezit cu toată puterea spre ma-

șina ce venea în goană spre el. În urma ciocnirii mari, automobilul a fost răsturnat în șanț, iar taurul a rămas mort pe loc! Călătorii au suferit rănire cu toții.

Nenorocirea unui soldat. Soldatul Francisc Ledich din Seghedin, în scaldătoarea din Tisa, neștiînd bine înota, a început a să scufunda. Un camarad al lui văzîndu-l în primejdie, i-a sărit în ajutor, dar cel pe care voia să-l mîntue, fiind prea greu, nu-l putu trage afară, ci, dimpotrivă, strîns de acela cu desnădejde, începu și acesta a să scufunda, și în scurt timp să duceau amîndoi spre fund, prinși deolaltă! Ca să-l scape dela moarte, cei de pe țîrm le-au aruncat în apă un ștreang, de care să se prindă Ledich a și apucat sfoara, iar tovarășul lui, scăpat acum de sarcina soțului ce nu știa înota, a tras repede cu inotul spre țîrm. Cum, cum nu însă, ștreangul s'a rupt în mîna lui Ledich și acesta acum s'a scufundat de nou, și fără scăpare, și mai mult n'a mai leșit la suprafață. Trupul lui nu l'au găsit încă.

Convocare.

Onorații membrii ai despărțămîntului XII „Alba-Iulia“ al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, precum și toți sprijinatorii ei, prin aceasta sunt invitați la

Adunarea generală ordinară

ce să va ținea în 7 Iulie 1911 st. n., la 2 ore p. m., în biserica gr.-cat. din **Dumitra**, pe lîngă programul oficios cu darea de samă a comitetului despre lucrările în anul trecut. Va avea loc și o prelegere populară. Va urma:

Cercetarea în corpore a expoziției de industrie casnică și participarea la producțiunea teatrată a pruncilor școlari.

Alba-Iulia în 20 Iunie 1911.

Ioan Teculescu,
director.

Enea P. Bota,
secretar.

Spitalul vestit vienez al piariștilor vestește: În multe cazuri de infundare îndărătnică a scaunului, am folosit cu mult succes apa amară naturală **Franz Josef**.

(208) 2—30

Pățania regelui Italian. Regele Italiei Victor Emanuil, s'a îmbrăcat în zilele trecute în haine de civil și în tovărășia a doi prietini ai săi a pornit cu automobilul înspre Palombra-Sabina, ca să vadă renumitele bogății ale bisericii acesteia. Cînd a ajuns acolo, mare i-a fost mirarea, că biserica era încuiată. A cercat s'o deschidă, dar zadarnic. Cum trecea pe-acolea un vinceler cu o scară lungă, regele l'a rugat să-l dea puțin scară, ca să se urce cu ea la fereastra bisericii și apoi să între. Așa a și făcut. A intrat în biserică, a cercetat-o, și a fotografiat frumoasele ei împodobiri. Și după asta a leșit afară iarăși pe fereastră. Vincelerul a stat cîtăva vreme și s'a mirat de fapta dom-

nului astuia îndrăzneț, care i-se părea lui, că aduce cu regele, după cum îl văzuse în chipuri. Odată numai și-a luat inima în dinți și a intrat pe strein: »Auzi, domnule, nu cumva ești dta Regele Victor Emanuil?»

Regele a zîmbit de întrebarea simplă a omului, apoi punind în mîna vîncelerului un ban de aur și stringîndu-î mîna, plecă iar spre Roma.

Petreceri.

— Tinerimea română academică din jurul Becluanului are onoarea să vă invite la petrecerea de vară ce o va aranja în Becluan în ziua de Sîmpetru, în sala cea mare dela otelul „Bittner” din loc. Venitul curat este destinat în favorul bisericii greco-catolice din loc.

Logodnă. Dșoara Ana Sebeșan învățătoare și dl Iacob Ivan, funcționar admin. fidanțați. Șeitin.

Ca „Reflexiuni” la declarația dlui Adr. Cristea din Nr. trecut al „Libertății”, ne-a trimis dl preot Manase Iar un lung răspuns, care e o reperișă a celor scrise de dsa în Nr. 22 al foii. Dsa susține că lucrul e așa cum l'a descris în răspunsul său din acel număr și că e numai chestie de apreciere, că felul cum dsa și-a arătat bucuria pentru muzica românească auzită, a fost destul de cuviincios ori, după unii, genant. Își susține afirmațiile. Noi credem că s'a vorbit deja prea mult asupra acestui incident. Declaram disconțința prin foaie de închelată.

Fondul xiarștilor. Să știe că dl Dr. I. Mihai a pus anul trecut temeiul unui „Fond al xiarștilor români” dela noi, prin darul seu de 25.000 cor. l'a făcut apoi Statute și pe acelea le-a înaintat guvernului spre întărire. Afîm că ministrul de Interne (Khuen) a dat întărire acelor Statute, și așa Fondul are de acum încolo și temeiul legal.

Frumoase sărbări culturale arangează la Sft Petru Despărțămîntul Dobra-Ilia al Asociațiunii și a Societății de teatru, în Ilia. Prelegere populară; apoi petrecere populară, la care va cînta muzica militară dela Orăștie! Va fi o zi de frumoase sărbări!

BÂRSAN la Alba-Iulia. Duminică în 2 Iulie n. dl Bârsan cu trupa sa, joacă piesa „Răzbunarea” în Alba-Iulia, în ređuta orășenească. Fiindcă iubii artiști vin de întia oară la Alba-Iulia, ei vor fi primiți aci cu însufleșire mare. Tot jurul să bucură și e nădejde că vor avea public mult!

Celelalte locuri și zile unde trupa joacă, le-am înșirat în numărul trecut.

Vițel cu 2 căpuri și 8 picioare. Ni-să scrie din Mănăștur (l. Bega) că acolo vaca țaranului Ioachim Mansur, a născut, mai săptămîna trecută, după multe greutăți, un vițel cu 2 căpuri și 8 picioare. Nu l'a putut naște, ci a fost tras de oameni din vacă, mort. Trei picioare sunt mai scurte, un cap e în toată forma bun, dar celalalt e mai scurt și are urechile în virful capului, ca la iepure. A făcut mare mirare în sat.

— *Rugăm pe cei ce ni-au trimis mai nou scrisori și știri, să fie cu îngăduință. Numărul acesta a fost cuprins aproape întreg cu darea de samă asupra adunării noastre populare. În cel viitor facem loc la toate scrisorile ce așteaptă publicare.*

— *Am alăturat la acest număr mandate postale pentru trimis plata la foaie pe jumătatea a doua a anului de față. Rugăm a ne trimite de vreme regularea abonamentului, ca să nu fim siliți a opri mersul foilor mai departe.*

— *Cu același mandat să pot trimite bani pentru ceva cărți alese dela „Librăria Națională” din Orăștie, pe care le vom trimite îndată. Folosiți privilegiul a cere și cărți bune!*

— *Cei cari au foaia plătită pe anul întreg, dec mandatul la un alt cetitor din comună, care are voe a trimite și el după foile noastre ori după cărți dela „Librărie”.*

— *Rugăm: stăruiți să între cit mai mulți cetitori noi în șirul abonaților la aceste foi, scrise anume pentru popor și așa de ușor de înțeles de oricare om din popor.*

Iubileul unei Reuniuni.

Adunarea generală iubilară semicentenară a „Reuniunii române de lectură din Năsăud”.

Reuniunea română de lectură din Năsăud invită cu toată dragostea pe membrii săi, precum și pe toți sprijinatorii și binevoitorii acesteia la adunarea sa generală iubilară semicentenară, care se va ținea: Sămbătă în 1 Iulie 1911 st. n. cu următoarea programă:

1. Deschiderea adunării prin președinte. 2. Propunerea comitetului pentru înființarea unei „Case Naționale”. 3. Propunerea comitetului pentru alcătuirea unei bibliotecii în cadrele Reuniunii de lectură. 4. Conferință: „Reprivire istorică asupra trecutului casinei”. Conferențiar Dr. Nestor Șimon. Inceputul la 7½ ore seara.

Năsăud, la 20 Iunie 1911. Pentru comitet: Dr. Alexiu David, președinte, Emil Țișca, secretar.

Ucișorii lui Achim iertați.

Le este cunoscut cetitorilor noștri înflorătorul omor săvîrșit de curînd în Ciaba de frații Zsilinszky, cari au omorît în casă la el pe deputatul iubit de popor Andrei Achim. Ucișorii au stat săptămîna trecută în fața tribunalului din Giula să-și iee pedeapsa pentru fapta lor. Cinci zile a durat pertractarea Procuratura a pus sub acuză pe cei doi frați pentru omor înainte plănuit, ceea ce să pedepsește foarte aspru. Advocații făptuitorilor au zis însă, că cei doi frați au omorît pe deputatul Achim de silă, în stare de apărare. Au spus că ei au trebuit să puște pe Achim, căci de nu îl doborau la pămînt, tot fi omora el pe ei! L'au omorît adecă apărîndu-se pe sineși. Ziceau și aceea, că omorul n'a fost plănuit înainte, ci a fost hotărît abia în clipa din urmă, cînd au văzut ei, că nu vor mai putea scăpa altfel din mîinile lui Achim. Așa spunea apărarea. Procurorul i-a întreabat

însă că ce au avut domnișorii Zsilinszky de a căuta în casa altuia încă de dimineață, pe la 8, cînd nici nu era îmbrăcat, după ce deputatul Achim, nevrînd să stea cu ei de vorbă, ia provocat să-î părăsească casa. De ce n'au ieșit îndată cu pace din casa omului și dacă aveau ceva cu el, să-și fi cerut pe cale judecătorească dreptate, căci în casa altuia să te bagi ori să stai cu puterea, nu-î iertat, decum să-ți faci tu însuși judecată.

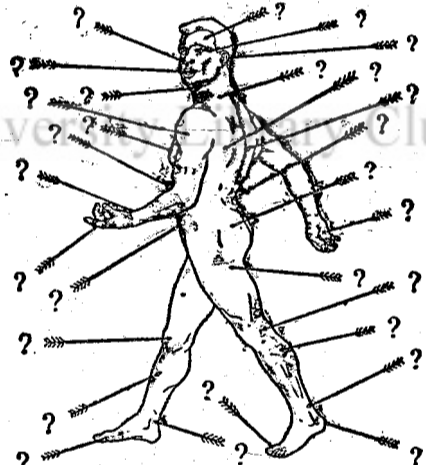
A mai mis procurorul și aceea, că dacoi ei au pușcat numai ca să se apere de Achim care era de altfel un om puternic, de cel'au nimerit gloanțele din spate, și nu din față?

Toate au fost în zadar, sumedenia de martori ce s'au ascultat, a fost pe partea Zsilinszkeștilor. Jurații nu mult ș'au bătut capul cu aceea, că e vorba de o viață de om. Fără multă socoteală au adus judecata lor: frații Zsilinszky sunt nevinovați; iar tribunalul pe temeiul acestei hotăriri a juraților, i-a slobozit pe amîndoi acuzații pe picior liber.

Toată lumea stă mirată în fața acestei judecăți, care camă samănă cu sentința adusă de curtea cu jurații din Seghedin, nu de mult, în procesul Haverda. Minunate's Dne „curțile noastre cu jurații”

Te sagatează?

(Ai dureri?) I. Fluidul Elza alui Feller

e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, viadecător, încetează durerile; repede și sigur viadecă: reumă (spurc), sîmbie de nervi, junghiuri în coaste, influență, dureri de cap, de dinți, de spate, amorteală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morburii din curent ori răceală. devărat e numai dacoi pe sticlă este sunele „Feller”. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5, franco

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, greață, amețală, rigăcli, haemeroide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa

Eugen V. Feller, apotecar Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab.)

Instrucțiune privată

pentru obiectele din clasele elemeatate, dă, în limba germană, subscrisa:

1-1 Luise Amlacher. (Orăștie, Drumul țării)

Practicantii de prăvălie!

În plăvălia de fierărie a subscrisului află aplicare imediată sub condițiuni favorabile 1 eventual 2 băeți ca practicanți.

Cei cu clase gimnaziale și cunoștință de limbi, sunț preferiți. (181) 1-3

Stan Stefla, com. în Săliște, (Szelistyo, Szeben m.)

Căsătorie.

O fată de 21 ani cu zestre de 1500—2000 cor. din cauza că părinții sunt oameni bătrîni, dorește a să mărita după un tiner — eventual și văduv fără copii — învățător ori neguțător, om de sine stătător.

Scrisorile și fotografia să se trimită pe adresa administrației foii sub „Singură”.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de Prea-veneratul Conzistor archidieceșan, să publică licitațiune minuendă pentru a să da în întreprindere edificarea bisericii rom. gr.-ort. din Szász-Csanád (Cenade), protopiatul Mercurei.

Licitațiunea să va ținea în 26 Iunie v. sau în 9 Iunie st. n. c., la 5 ore p. m.

Prețul de strigare este de 12.000 coroane, după care sumă licitanții au de a depune 5%, ca vadiu, în bani gata sau în hirtie de valoare.

Comitetul își rezervează dreptul, de a da în întreprindere zidirea aceluia dintre minus oferenți în care va avea mai multă încredere.

Planul și condițiunile de licitare să pot vedea la oficiul parochial din Cenade (Szász-Csanád), unde să pot afla și alte informațiuni.

Szász-Csanád, la 9/22 Iunie 1911.

Crucian Mărginean, Dumitru Mircea, paroh și pres. com. par. I. epitrop.

Ad. Nr. 518, 1911.

văzut:

Mercurea, la 9/22 Iunie 1911.

Avram S. Păcurariu protopresbiter.

(213) 1-1.

Convocare.

Onorații membrii ai „Reuniunii de înmormintare din Șoimuș” sunt convocați a lua parte la adunarea generală extra-ordinară pe ziua de 7 Iulie st. n., oarele 1 p. m., care să va ținea în edificiul bisericii gr.-cat. din loc.

Programa:

1. Deschiderea ședinței
2. Pertractarea ordinului dlui vicecomite comit. Nr. 4540/1911 și deciderea în cauză.
3. Eventuale propuneri.

Din ședința direcțiunii ținută în S.-Șoimuș (Sajó-Solymos) la 25 Iunie 1911.

Direcțiunea.

Casă și pământ de vânzare.

În comuna Cigmău (comit. Hunedoarei) să află de vânzare din mână liberă o casă constatătoare din 4 odăi, cu crîsmă și prăvălie verandă, cugnă de vară, grajd, șură, magazin, două pivniți și cuglărie. Afară de acestea să mai vind și 20 jugăre pământ arător.

A să adresa la:

Baum Moricz

(215) 1—3 Cigmău, u. p. Algyózy.

Doi

învățăcei tipografi

să primesc

în „Tipografia Nouă” din Orăștie.

Să fie bine dezvoltati.

Vîrsta: 14—16 ani.

Să știe bine cetil și scrie.

Nouă Cancelarie comercială

a lui

Schuster Sándor

(Deva, str. Barosal Nr. 7. Telefon 87).

Mijlocesc tot felul de afaceri comerciale, solide, ce există în țară și în străinătate!

Bani ieftini, pe amortizație, dela 1.000 până la 1 milion.

Vînzare și cumpărare de case, pămînturi, moșii, păduri, băi de aur, cărbuni, fier, etc., tot felul de mobil și imobil!

Mijlocesc împrumut pe zalogire de: Hirtii de valoare acții, etc., aurituri, petri scumpe.

Reprezintă pentru toată Transilvania, marea bancă de asigurare «FONCIERE»!

Rog, ca ori-cine are astfel de afaceri, să se adreseze la mine cu cea mai mare încredere.

Honorar solid numai după terminarea afacerii!

cu toată stima

Schuster Sándor.

(209) 2—3 În Deva.

Caut spre aplicare!

O **caută** la prăvălie mică (magazină mare de vinuri, slănină, brînză, și la pregătirea slăninelor din proaspete, formă ca la flexerii) Căută numai pentru prăvălie, pe lângă un salariu bun, etatea dela 20 ani însus, să aplică imediat.

Maideparte: primesc 2 băieți ca învățăcei, etatea 12—15 ani, pe aplicație de 3—4 ani, cu condiția că pot bine să-și însușască limba maghiară. Nu sunt pași la alte lucruri de serviciu, ci numai ce să ține de prăvălie, și să cere să aibă cel puțin 2—3 norme. Cu stimă

(210) 2—3 **Nicolae Oprean,** comerciant în Tîrgul-Mureșului (Marosvásárhely).

Pentru întregirea postului de scriitor comunal organizat din nou, — se scrie prin acesta

Concurs:

1. Salariu anual în rate lunare anticipative 800 cor.
2. Remunerațiunea de matriculant substituit 120 cor.
3. În cauza încasării dărei — diurn pe zi 3 cor.

Sunt deci provocați doritorii de a ocupa acest post, aș înainta rugărilor de concurs, — instruite cu documentele prin cari să-și documenteze priceperea și aplicațiunea lor, până la 30 Iunie 1911, la primăria comunală.

Șugag, la 10 Iunie 1911.

Primăria comunei.

George Gros, *Berghasan,* primar. (204) 2—2 notar.

Casă de vîndut.

Casa constă din 2 odăi la stradă, una în curte, și din supraedificiile de lipsă, precum și grădină mare.

Casa să află în strada lungă în colțul stradei nouă.

Reflecții să se adreseze la subscrisul

(195) 2—3 **Ilie Ciurdărescu.**

3 calfe

pricepute în lucrările moderne de măsurit (binale), află imediat aplicare în atelierul meu, asemenea

BCU Cluj Central
trecuți de 14 ani și din case bune primesc ca învățăcei. (199) 2—3

George Genie

măestru măsar Szellstye (Szeben m).

Un învățăcel

din familie bună, în etate dela 13—16 ani află imediat aplicare, pe lângă condițiuni favorabile, în prăvălia de mărfuri mici și ferărie a subscrisului:

Ioan C. Bozdog,

(206) 2—2 comerciant. Poiana (Pojána, Szeben m.)

HAMURI

dela cele mai ieftine până la cele mai fine și de lux, — frîne, șaua, șezuturi pentru trăsuri (ziț-uri), — pregătește pe chezeșie din cea mai bună materie și cu prețuri moderate! — Asemenea primește **reparațiuni** și le execută la dată și bine!

(1) 6—10 **Ioan Comă** măestru curelar în Orăștie (Casele Dr. Schull, piața-mare).

V A R!

În fabrica de var din ORLAT să arde și expediază zilnic în mare și mic renumitul:

Var de Orlat

liber de piatră și zgură!

Preț moderat, serviciu prompt și real!

I. Banciu.

(182) 6—10 Orlat (Szeben m.)

Un morar bun

care să pricepe la conducerea morilor mînate cu motor de benzin, și la cele cu gaz sugativ și sistem „Diesel”, —

caută loc!

Adresa lui o dă Administrația foii. (211) 2—3

Învățăcel

să caută și să primește îndată în prăvălia mixtă a subscrisului.

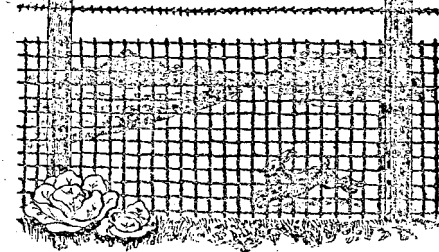
Cei cu câteva clase gimnaziale ori reale, sunt preferiți.

Nicolae N. Tîntea,

192 comerciant în Seliște (Szellstye, Szeben megye). 4—5

Garduri, tare ieftine!

Producește indigenă!
Fără pârache potrivite!

(85) Ugor de manna! 14—20
Reamărate scrisori de mulțumită adevărate că

Teșetura de drot „HUNGARIA”

e neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețul pe metru pătrat 30 fileri și mai mult

Să comandă numai la fabricantul **Alexander Haidecker,**

fabriță de funii de drot

și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85.

tuos. — Catalog ilustrat, gratis și franco!

Casa de Crîsmă

din strada Grădinarilor Nr. 23 în Orăștie, — e de vânzare!

Informații în casă, la

(214) 1—4 **Georg Salamon.**

2 sau 3 învățăcei

de zidărie

află aplicare la subscrisul măestru întreprinzător de zidiri. — Vîrstă 14—16 ani.

Condiții după înțelegere

(200) 2—3 **Nicolae Borza** măestru întreprinzător de zidiri în Orăștie (Szászváros).

Cele mai bune călcîie de gummi

sunt călcîiele:

Cei-ce doriți să fiți scutiți

de

pagubele în vite!

Întrați sub scutul „Reuniunii proprietarilor de vite” dela Orăștie (Szászváros), care asigură pe economi contra ori-cărei pagube în vite!

Precum s'a dat de știre prin foaia »Tovărășia«, această Reuniune a intrat în viață dela 8 Maiu 1910. Și dela aceea și încoace, plătește toate pagubele în vite a membrilor săi, cari sunt în rînduială cu înscrierea și plata taxei! — A plătit în 11 luni, peste 18.000 coroane despăgubiri membrilor săi!

Nu e greutate mare!

Cînd intri spui, cit și-s vrednice vitele, și la caz de pagubă plătești numai 4 fileri după fiecare 100 coroane, ce ai asigurat pe vitele tale.

Plăți nu ai de făcut, decît cînd la un ortac din cercul tău s'a întimplat o pagubă în vitele asigurate!

Ca să poți asigura, te faci membru al Reuniunii, cumpărînd o »cuotă« (acție) de 4 cor. pentru fiecare 1000 de cor. asigurate; prețul cuotei îl plătești în 2 ani. La înscriere să cere numai 1 cor. din ea. Cei cu vite multe, cari asigură mai multe mii, își iau de fiecare 1000 cor., asigurate, cite o cuotă, — care rămîne însă averea lor, și la ieșirea din Reuniune și-o capătă înapoi.

Incolo: la intrare dai 1 cor. taxă de primire și plătești ajutorul, cit și-s vine pentru un caz de pagubă (de atîtea-ori 4 fil., cite sute de cor. asigururi. Plătești adică înainte o pagubă).

Azi toți membrii Reuniunii, formează deja 4 Despărțăminte, ce să conduc de Cancelaria centrală dela Orăștie. Precum asigurații vor spori mai mult, Reuniunea va împărți pe cei asigurați în cercuri, cari au în coprinsul lor cam 3000 de vite, și soții din un cerc de acesta plătesc ajutor, numai cînd e pagubă în cercul lor. Numai la caz de epizootie (boală lipicioasă), direcția poate îndruma pe un cerc a veni și el în ajutorul celui alt, după îndemnul: „azi ție, mîne miel” (726) 17

Amănunte, tipărituri, îndrumări, cereți la cancelaria:

„Reuniunii proprietarilor de vite din Orăștie-Szászváros”

